

LIFE KOČEVSKO

Ohranitev živalskih vrst tudi priložnost za turizem

Gozdne ptice – divji petelin, gozdni jereb, belohrbti in triprstni detel, orel belorepec in človeška ribica – so tiste ogrožene živalske vrste na Kočevskem, ki jim želijo v okviru projekta Ohranjanje območij Natura 2000 Kočevsko ali krajše LIFE Kočevsko izboljšati življenjske razmere s konkretnimi akcijami. Kljub na videz dobro ohranjeni naravi nekatere vrste izginjajo.

Po besedah koordinatorskega projekta, vodje projektne skupine Denisa Žitnika iz novomeške območne enote Zavoda RS za varstvo narave se življenjski prostor teh vrst krči zaradi neupoštevanja ekoloških zahtev pri gospodarjenju z gozdovi in moteče človeške prisotnosti v njihovem življenjskem prostoru, nekoč pogosta človeška ribica pa izginja zaradi onesnaževanja kraškega podzemlja tako z nelegalnim odlaganjem odpadkov v jame kot s prekomernim in nenadzorovanim polivanjem gnojivke, ki na kraških tleh pronica v podtalnico.

V obsežnem projektu, ki se je začel 1. septembra leta 2014 in bo trajal do 28. februarja leta 2019, poleg omenjenega zavoda sodelujejo še Zavod za gozdove Slovenije in Ljudska univerza Kočevje, vodilni partner pa je Občina Kočevje. Zdaj so približno na polovici, v tem času pa so skušali tudi ob pomoči zunanjih sodelavcev zbrati čim več podatkov o trenutnem stanju živalskih vrst in njihovega življenjskega prostora, ki so služili za pripravo povsem konkretnih ukrepov.

MOGOČNI JADRALEC ZADNJA LETA BREZ MLADIČEV

Edini par orla belorepca, ki živi na območju Kočevske Reke, je v zadnjem obdobju večkrat prestavil svoje gnezdo, v tem času pa tudi ni imel mladičev. Eden ključnih razlogov, je pojasnil Žitnik, so različne motnje v bližini gnezda. Reško jezero je namreč zelo priljubljeno za opazovanje in fotografiranje živali, ribolov, čolnarjenje...

»V sklopu projekta bomo tako vzpostavili mirno cono v zgornjem delu jezera, ki je že sedaj gozdni in ribiški rezervat, v bližino gnezda namestili kamero, da se bo videlo, kaj se z orloma dogaja, in jo povezali s svetovnim spletom, dodelali didaktično učno pot, jo opremili z obvestilnimi tablami, ljudi pa preusmerili na nove

opazovalnice v spodnjem delu jezera, v Kulturnem domu v središču Kočevske Reke pa smo uredili informativno orlovo sobo. Da jima pomagamo prebroditi zimo, bomo postavili zimsko krmišče, ki bo opremljeno z videokamero,« je orisal Žitnik.

OD 94 JAM 12 POPOLNO UNIČENIH

Kot že zapisano, človeško ribico ogroža predvsem onesnaževanje. Opravili so popis onesnaženosti 94 jam in rezultati niso ravno spodbudni – 12 jih je bilo popolnoma uničenih, 59 onesnaženih in 23 čistih. »Občina Kočevje bo skupno očistila šest jam, štiri je že, vse pa bomo zavarovali z lesenimi ograjami, da bi preprečili nadaljnje onesnaževanje, hkrati pa bomo ozaveščali večje onesnaževalce in lokalne prebivalce,« je razložil.

POPULACIJE OBEH DETLOV NIZKE

S popisom so populacijo triprstnega detla ocenili na 30 do 40 in belohrbtega na 40 do 50 parov, kar je v primerjavi z drugimi območji, kjer so, nizka. Oba sta ogrožena zaradi premajhnega dežela odmrlega drevja in razdrobljenosti prostora, ki je posledica večje intenzivnosti gospodarjenja z gozdovi. Prehranjujeta se namreč z ličinkami hroščev in podlubniki, ki živijo v trhlem in razpadajočem lesu, in sicer triprstni prebiva v gorskih iglastih in mešanih gozdovih, belohrbti pa v listnatih, predvsem bukovih gozdovih.

Da bi izboljšali pogoje, bodo povečali delež odmrle in odmirajoče lesne mase, ta je tudi naravno gnojilo za gozd, vzpostavili manjša območja, kjer bo več odmrle lesne mase (ekocelice), povečali površine gozdnih rezervatov in število habitatnih dreves. »Pri tem je zelo pomembno izobraževanje ljudi, gozdarjev, ki so stalno prisotni v gozdu, da jih znajo opazovati ter da razumejo življenjski prostor teh ptic in pomen odmrle lesne mase,« je dodal.

LE ENO AKTIVNO RASTIŠČE DIVJEGA PETELINA

»Divji petelin je bil še pred nekaj desetletji stalnica v presvetljenih smrekovih gozdovih. Leta 1980 je bilo na Kočevskem znanih okoli 60 aktivnih rastišč, dve desetletji kasneje je številka padla na okrog 30, zdaj pa je le še eno, kar je res

skrb vzbujajoče. Pri gozdnem jerebu smo v popisu zabeležili 12 teritorijev, na še 8 pa smo naleteli naključno. Populacija je skoncentrirana na Travnici gori, našli smo jih tudi nad Gačami,« je opisal in pridal, da obe vrsti gozdnih kur izginjata zaradi sprememb v gospodarjenju na rastiščih in staniščih, saj primanjkuje prostora, kjer bi se lahko razrasle plodonosne zeli in jagodičje, s katerimi se prehranjujeta, na drugi strani pa se zaradi krmljenja povečuje število divjadi, ki se prav tako hranijo s plodonosnimi rastlinami, vse več je tudi malih zveri (kune, lisice, jazbeci...), ki plenijo talna gnezda. Zastavili so si, da bodo prehranske razmere izboljšali s postavitvijo manjših ograjenih posek s plodonosnimi rastlinami, postavili bodo moteča krmišča divjadi in opredelili t.i. mirne cone, na slepe gozdne ceste pa namestili zapornice.

»Pri uresničevanju vseh teh ukrepov sodelujemo in bomo sodelovali ter se pogovarjali s strokovnimi službami, lastniki gozdov, lokalno skupnostjo. Ohranitev raznovrstnega živalskega sveta in narave je ne nazadnje tudi priložnost za razvoj turizma, denimo fotografskega in izobraževalnega. Pri nas imamo na tem področju velike možnosti, a jih še ne znamo izkoristiti,« je ob koncu še poudaril Denis Žitnik.

M. Žnidaršič

Belohrbti detel (foto: Gregor Bernard)

Odstranjevanje odpadkov iz jame Schaffeichloch v bližini Koprivnika (Foto: Jamarski klub Novo mesto)